

Qərbi azərbaycanlılar olaraq indiki Ermənistan ərazisində itirilmiş hüquqlarımızı bərpa edəcəyik

Qərbi Azərbaycan İcmasının Qadınlar Şurasının sədri, millət vəkili Mələhət İbrahimqızının SİA-ya müsahibəsi

- *Qərbi Azərbaycanla bağlı həqiqətlərin beynəlxalq miqyasda təbliği üçün hansı işlər görülür?*

- Qərbi Azərbaycanla bağlı həqiqətlərin beynəlxalq miqyasda təbliği üçün çox işlər görülür. Bir tərəfdən Qərbi Azərbaycanda, yəni hazırkı qondarma Ermənistan dövlətində Azərbaycan xalqının əsrlərboyu mövcudluğunu sübut edən materiallar, beynəlxalq hüquqa əsaslanan tarixi faktlar toplanır və müxtəlif dillərə tərcümə olunur ki, dünya ictimaiyyətinə çatdıra bilək. Doğrudur, sübut etməyə ehtiyac yoxdur, amma beynəlxalq təşkilatlar bugünkü Ermənistan ərazisində Azərbaycan xalqının tarixən mövcud olduğunu bilməlidirlər. Ona görə də biz bunu sübut etmək üçün yazılı və şifahi tarix, ədəbiyyat, toponimlər və s. toplayacaq tərcümə edəcək və ayrı-ayrı beynəlxalq təşkilatlara göndərəcəyik. Bununla yanaşı son 200 ildə Cənubi Qafqazda erməni fitnəkarlarının yalanlarını ortaya çıxarmaq üçün müxtəlif materiallar hazırlanacaq. Hazırda bununla bağlı çoxlu kitab yazılır, xəritələr hazırlanır. Biz sübut edəcəyik ki, Cənubi Qafqazda tarixən heç vaxt ermənilər yaşamayıb. Hətta ermənilər sovet dövründə Qarabağa gəlişlərinin 150 illiyini qeyd ediblər. Yəni bu xalq Cənubi Qafqaza təxminən 200 ilə yaxın müddətdə gəlib. Biz həm o torpaqlarda tarixboyu Azərbaycan xalqının yaşadığını, həm də ermənilər ora sonradan gəlmə xalq olduğunu sübut edən sənədlər hazırlamalıyıq".

- *Qərbi Azərbaycan adət-ənənələri, tarixi, dini adətləri və s. kimi amillərlə bağlı hansı işlərin görülməsinə ehtiyac var?*

- Sözsüz ki, bir xalqın ərazidə var oluşunu sübut edən ən vacib faktlardan biri də onun tarixi binaları, dini ibadət yerləri, məzarlıqlarıdır. Çox təəsüf ki, bizim məzarlıqlar, dini ibadət yerlərimizin əksəriyyəti vandalcasına dağıdılıb. Erməni vandalları tarixi saxtalaşdırmaq üçün hər cür çirklənməyə əl atıblar. Qərbi Azərbaycanda qeyri-maddi mədəni irsi, kulinariyadan tutmuş milli geyimlərə qədər, nə qədər sənət növləri varsa, toplamalı və orada Azərbaycan xalqının tarixi mövcudluğunu sübut edən fakt kimi həm Azərbaycan, həm də dünya ictimaiyyətinə çatdırılmalıyıq. Qərbi Azərbaycan İcması yarandıqdan sonra Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında bir neçə şöbələr, müvafiq qurumlar yaradılıb. Hesab edirəm ki, bundan sonra da bu istiqamətdə daha çox işlər görülməlidir. Qərbi Azərbaycanda yaşamış, oranın mədəniyyətinə, elminə böyük töhfələr vermiş Qərbi azərbaycanlı qadınların tanınması üçün uğurlu addımlar atılacaqdır.

- *Beynəlxalq təşkilatların Qərbi Azərbaycan məsələsinə münasibətini necə dəyərləndirmək olar?*

- Biz 30 illik Qarabağ konfliktinin həll olunmasında çox zəngin bir təcrübə topladıq. Beynəlxalq təşkilatların bəzi hallarda riyakarlığının, bir çox halda susqunluğunun şahidi olduq. Onlar problemi görmürlər, heç görmək, eşitmək də istəmirlər. Amma Azərbaycan dövlətinin gücü, xalqın birliyi və həmrəyliyi, möhtərəm Prezidentimizin qətiyyəti və məğlubedilməzliyi, milli ordumuzun gücü ilə biz həm Qarabağ torpaqlarımızı işğaldan azad etdik, həm də beynəlxalq təşkilatlarla bağlı kifayət qədər təcrübə qazandıq. Görünən odur ki, beynəlxalq təşkilatlar yenə də ikili standart tətbiq etməyə çalışacaq, bəzi hallarda isə riyakarlıq göstərəcək, səssiz qalacaqlar. Bunun bizə heç bir aidiyyəti yoxdur. Biz onları bu həqiqətin, tarixi haqsızlığın üzərindən keçməməyə məcbur edəcəyik. Nə qərar verəcəklər deyə bilmərəm, amma ən azından biz bu həqiqətləri onlara çatdıra biləcəyik. Beynəlxalq təşkilatların laqeydliyinə fikir verməyərək öz işimizi görməliyik. Gördüyümüz iş nəticəsində beynəlxalq təşkilatlar Qərbi azərbaycanlıların hekayəsini dinləyəcək, faciəsini dərk edəcək. Nəticə etibarilə biz Qərbi azərbaycanlılar olaraq indiki Ermənistan ərazisində itirilmiş hüquqlarımızı bərpa edəcəyik.

- *Qərbi Azərbaycan İcmasının Qadınlar Şurasının fəaliyyətində qayıdışla bağlı hansı planlar var? Azərbaycanlı xanımlarımız, gənc qızlarımız bu məsələdə necə rol oynaya bilər?*

- Bildiyiniz kimi, bu yaxınlarda Qərbi Azərbaycan İcmasının konsepsiyası qəbul olundu. Bütün dillərə tərcümə olunaraq müxtəlif beynəlxalq təşkilatlara paylandı. Göründüyü üzrə biz hüquqlarımızın bərpasını sülh yolu ilə təmin etməyə çalışırıq. Biz neçə onilliklərboyu ermənilər də daxil olmaqla müxtəlif xalqlarla, milli azlıqlarla bir yerdə yaşamışıq. Azərbaycan xalqı etnik bir cəmiyyətdə yaşamağı vərdiş edib. Azərbaycan polietnik olmaqla dünyanın nadir ölkələrindəndir. Ermənilər vaxtilə burada yaşayanda Azərbaycan tərəfindən heç vaxt fitnə, xəyanət olmayıb. Hər zaman aradakı münaqişəni fitnəkar Ermənistan yaradıb. Bütün bunlara baxmayaraq Azərbaycan xalqı öz haqlı davasında Qarabağı işğaldan azad etdi. Bugünkü gündə orada möhtəşəm quruculuq işləri həyata keçirilir. Azərbaycan dünyada tolerantlığın mərkəzi kimi tanınır. Ona görə də Azərbaycan xalqı yenə də ermənilərlə birgə yaşaya bilər. Çünki biz məsələni sülh yolu ilə həll etmək istəyirik.

Qərbi Azərbaycan İcmasının müxtəlif strukturları olsa da, biz bir vahid komanda kimi fəaliyyət göstərəcəyik. Təbii ki, qadınlarla bağlı da fəaliyyət planımız var. Yəqin ki, yaxın vaxtlarda yekunlaşacaq. Qərbi Azərbaycan İcmasının Qadınlar Şurası Cənubi Qafqazda yaşayan bütün xalqların qadınlarına müraciət edəcək. Eyni zamanda bütün dünyaya, həmçinin erməni analarına, bacılarına müraciət edəcəyik ki, onlar da bölgədə barışın, sülhün qorunması üçün öz töhfələrini versinlər. Hazırda Birləşmiş Millətlər Təşkilatının 13-cü və 25-ci qətnaməsində də qeyd olunub ki, qadınların sülh quruculuq prosesində diplomatik məsələlərdə, konsensusun qurulmasında, müharibə dövrü bərpa quruculuğunda təmsilçiliyi yüksək dəyərləndirilir. Ona görə hesab edirəm ki, Qadınlar Şurasının çetiri altında qadınların bu istiqamətdə görə biləcəyi işlərdən biri də Cənubi Qafqazda sülh və əmin-amanlığa öz töhfəsini verməkdir. Bu da Azərbaycan xalqının tolerantlığını dünyaya çatdıracaqdır.

- *Geriyyə qayıtma prosesində qadın hüquqları məsələsinin əhəmiyyəti nədən ibarətdir?*

- Geriyə qayıtma prosesində təbii ki, qadın hüquqlarının bərpası çox önəmlidir. BMT və digər beynəlxalq təşkilatların məcburi deportasiya olunmuş insanların öz doğma yurdlarına qayıtması ilə bağlı bir sıra konvensiya və qətnamələr var. Biz Qadınlar Şurası da beynəlxalq hüquqa istinad edərək geri qayıtma prosesində iştirak edəcəyik. Təki bu məsələ tezliklə həll olunsun.